

„АЗБУЧНА МОЛИТВА“ И „ЗА БУКВИТЕ“

1. „Азбучна молитва“ е:

- А) поетическа форма
- Б) празнична молитва
- В) литературна творба
- Г) молитва за азбуката

2. Кой е авторът на „Азбучна молитва“?

- А) Климент Охридски
- Б) Климент Преславски
- В) Константин Охридски
- Г) Константин Преславски

3. Авторът на „Азбучна молитва“ е:

- А) създателят на старобългарската кирилска азбука
- Б) най-плодовитият последовател на Солунските братя
- В) основателят на книжовната школа през „Златния век“
- Г) най-добрият от преките ученици на Константин-Кирил

4. Кой е правилният завършек на твърдението?

Наименованието „Азбучна молитва“ идва от:

- А) оригиналното название на глаголическите букви от първата славянска азбука, създадена от Константин-Кирил Философ
- Б) подредбата на стиховете в творбата според броя и вида на славянските букви, създадени от светите братя Кирил и Методий
- В) азбучния акростих, който съдържа създадените от св. св. Кирил и Методий глаголически букви в техния първоначален вид и ред
- Г) азбучния ред на всеки стих в съответствие с вида и изговора на оригиналните глаголически букви, създадени от св. Кирил

5. Какъв е конкретният повод за създаването на „Азбучна молитва“?

- А) Авторът търси да получи свише вдъхновение и благословия, преди да започне да разяснява на новопокръстените същността на вярата.
- Б) Азбучната молитва е част от агиографските текстове, нужни за честването на паметта на светите братя Кирил и Методий в църквата.
- В) Канонът изисква всяко Учително евангелие да започва със стихотворен предговор, и авторът моли Бога за поетическо вдъхновение.
- Г) Авторът се моли на Бог да му даде букви и думи, за да успее да напише на разбираем език своите беседи против враговете на вярата.

Прочетете следния откъс от „Азбучна молитва“ и решете задачи 6 и 7.

*Боже мой, създателю на всичко
във Всемира видим и невидим,
Господ дух прати ми животворен
да ми вдъхне във сърцето Слово.*

6. Стиховете са част от:

- А) възхвалата на Светата Троица
- Б) началното молитвено обръщение
- В) молбата за избавление от злото
- Г) типичната завършваща формула

7. Към кого е адресирана „Азбучна молитва“ според откъса?

- А) към Всемира
- Б) към Господ Дух
- В) към всевишния Бог
- Г) към животворното Слово

8. За какво се моли лирическият „аз“ в „Азбучна молитва“?

- А) за личен успех и творческа слава
- Б) за чудесата на Бог, безкрайни и дивни
- В) за сила да шества след учителите
- Г) за всеобщо духовно пречистване и успех

9. Какво идейно-емоционално внушение носи подчертаната дума в следните стихове от „Азбучна молитва“?

*Литва днес славянското ни племе,
молейки горещо милостта Ти...*

- А) съкровена и гореща молба към Бог да бъде милостив към своя избран народ
- Б) искрена радост и възторг от духовния устрем на новопокръстения славянски род
- В) неосъществим копнеж за издигане от бездната на мрака и безпросветността
- Г) молба към Бог да помогне на всяко славянско племе да чете и пише на роден език

10. „О писменехъ Чръноризьца Храбра“ е:

- А) класическа творба на старобългарската литература
- Б) творба на старобългарската декламационна поезия
- В) похвално слово за празника на славянските учители
- Г) тържествен химн за възхвала на славянските букви

11. Коя е основната причина Черноризец Храбър да напише съчинението „За буквите“?

- А) личното поетическо вдъхновение да защити и прослави апостолския подвиг на св. св. Кирил и Методий
- Б) важният за края на 9. век въпрос за достойнствата на българската азбука и правото ѝ на съществуване
- В) необходимостта от кратко житие на св. Кирил, създател на буквите, за да се чества паметта му в църквата
- Г) да докаже, че според системата за отчитане на времето през 9. век азбуката е създадена през 855 г.

12. Посочете НЕВЯРНОТО твърдение.

- А) Старобългарският книжовник поставя в центъра на творбата си човеколюбеца Бог, смилил се над славянския род.
- Б) Противниците на защитника на свещената и боговдъхновена българска азбука и книги са упорити и неотстъпчиви.
- В) Книжовникът оборва и отхвърля нападите на враговете на славянската азбука, опирайки се на Светото писание.
- Г) Словото на защитника на славянската азбука е пламенно и убедително, истински образец за реторичен текст.

13. В кой ред цитатът е реторичен въпрос, разкриващ основателното самочувствие на старобългарския книжовник и презрението му към враговете на славянската азбука?

- А) Кой ви е създал буквите или превел Книгите, или в кое време?
- Б) Защо са славянските книги? Нито Бог ги е създал, нито са изначални.
- В) Как може да се пише добре с гръцки букви **Богъ** или **животъ**, или **дзѣло**?
- Г) Какво да им речем или какво да кажем за такива безумия?

Прочетете следния откъс от творбата „За буквите“ и решете задачи 14 и 15.

*След това човеколюбецът Бог, който урежда всичко и не оставя човешкия род без мъдрост, но всички при-
вежда към мъдрост и към спасение, смилил се над славянския род, изпрати им Константин Философ, наречен
Кирил, мъж праведен и правдив. И [той] им състави тридесет и осем букви.*

14. С кой от изразите в откъса авторът подчертава високата християнска нравственост на Константин Философ?

- А) наречен Кирил
- Б) човеколюбецът
- В) мъж праведен
- Г) смилил се над

**15. Запишете със свои думи един аргумент в подкрепа на тезата, че в откъса е внушена идеята за свеще-
ността на славянските букви.**

16. За всяко празно място изберете най-уместната от думите под текста и я запишете.

- Акростихът е стихотворна (А) _____, при която началните букви на всеки стих, прочетени
(Б) _____, образуват дума, словосъчетание или цяло изречение, с което се подчертава важна за
(В) _____ идея.
А) техника, азбука, творба
Б) от горе надолу, от ляво надясно, от „а“ до „я“
В) читателя, автора, хората

17. Запишете един от трите аспекта, в които се тълкува образът на словото в творбата „Азбучна молитва“.

18. Запишете с 1 – 2 изречения какво е символното значение на това, че „Азбучна молитва“ има 40 стиха.

19. Запишете с 2 – 3 изречения каква е функцията на азбучния акростих в молитвата на Константин Преславски.

20. Запишете буквите на цитатите в съответните колони на таблицата.

- А) Аз с това си слово днес се моля.
Б) Преди, прочее, славяните нямаха Книги.
В) Сам свети Константин, наричан Кирил, [той] и буквите създаде.
Г) Господ Дух прати ми животворен да ми вдъхне във сърцето Слово.
Д) Тези са славянските букви и така трябва да се пишат и произнасят: а, б, в, г...
Е) Млад и стар – със нов и светъл разум – / цял един народ хвала въздава.

ОТ „АЗБУЧНА МОЛИТВА“	ОТ „ЗА БУКВИТЕ“

„АЗБУЧНА МОЛИТВА“ И „ЗА БУКВИТЕ“

1. В; 2. Г; 3. Б; 4. В; 5. А; 6. Б; 7. В; 8. Г; 9. Б; 10. А; 11. Б; 12. А; 13. Г; 14. В; 15. Примерни отговори: Константин Кирил е Божи избранник, изпратен на земята, за да просвети славяните; създателят на славянските букви Кирил е мъж „праведен и правдив“; с Божията намеса славянският род се спасява от езичеството и неграмотността, които са греховни; 16. А) техника; Б) от горе надолу; В) автора; 17. Словото е символ на Бога/като символ на Бога; като (символен) знак за приобщаването на българите към „великите народи“, защото Бог „говори“ на техния език; като средство за творчество на книжовника/чрез което книжовникът създава своето произведение; 18. Примерен отговор: 40 е число, което означава промяна, изпитания, но и възвръщане към изначалната хармония. В светлината на този символ произведението на Константин Преславски дава израз на възторга и гордостта на своя автор, че неговият богоизбран народ с помощта на буквите е осъществил прехода от мрака на езичеството към светлината на християнството, от безпросветността към знанието; 19. Примерен отговор: Азбучният акростих в молитвата на Константин Преславски отразява духа на „Златния век“ – епохата на културен и политически подем в България след приемането на християнството, създаването на славянската азбука и утвърждаването на богослужението на роден език. Акростихът има функцията да улесни запаметяването на азбуката, но по-същественото е това, че чрез него се изгражда представата, че българската азбука е боговдъхновена. Тя е сътворена по волята на Господа от свят човек и чрез нея става възможно славяните да достигнат без затруднения до светлината на Библията/до библейските истини. Акростихът играе ролята на своеобразен условен знак за предаване на тайна информация, дошла свише/своеобразен таен код. Така чрез вграждането на азбуката изразеното с думи се повтаря и истинността му остава извън всякакво съмнение. Азбучният акростих е и средство за засилване на поетическото въздействие; 20. от „Азбучна молитва“ – А), Г), Е); от „За буквите“ – Б), В), Д).